

Qlobal istiləşmə ilə mübarizə aparmaq, Paris Sazişindən irəli gələn öhdəlikləri yerinə yetirmək üçün ölkəmizdə uğurlu addımlar atılır, bir sıra sahələrdə islahatlar, yeni strategiyalar həyata keçirilir.

Qlobal emissiyaların azaldılması üzrə öhdəlik götürən Azərbaycan iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması üçün ardıcıl siyasət aparır. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Kon-

kurikulumlarına və ictimai məlumatlandırma kampaniyalarına inteqrasiya edilməsi çox vacibdir. Azərbaycanda ilk dəfədir ki, iqlim dəyişmələri mövzusu magistr proqramına inteqrasiya olunur və magistr kurslarına qəbul bu ilin sentyabr ayında başlayacaq. İqlim təhsili insanlara iqlim böhranının təsirlərini anlamağa və həll etməyə kömək edir, onları daha dayanıqlı və davamlı gələcək qurmaq üçün lazım olan bilik, bacarıq və dəyərlərlə gücləndirir. Ayrı-ayrı universitetlər isə bakalavr proqramları üzrə bu məqsədlə əlaqəli 30 modul təqdim edir. Mayın 24-dən etibarən Azərbaycanda uşaqlara erkən yaşlardan iqlim dəyişmələri və dayanıqlılıqla bağlı biliklərin aşılmasını nəzərdə tutan innovativ layihənin icrasına başlanılıb.

Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları iqlim dəyişmələri ilə mübarizə istiqamətində region və Bakı əhalisinin maarifləndirilməsi üzrə layihələr həyata keçirir. Ekstremal hava hadisələri və dəniz səviyyəsinin qalxması kimi iqlim dəyişmələri təsirlərinə tab gətirmək üçün infrastruktur qurulmalı və təkmilləşdirilməlidir. İqlim Maliyyəsi Fondunun (Climate Finance Action Fund) yaradılması COP29 təşəbbüslərimizdən biridir. Azərbaycan tərəfindən yeni maliyyə mexanizminin yaradılması təklif edilir. Bu fond vasitəsilə qrant-əsaslı maliyyələrin ayrılması üçün Azərbaycan 1 milyard dollar vəsait toplamağa çalışır. Qrant-əsaslı töhfələrin məqsədi isə iqlim dəyişmələrindən ən çox əziyyət çəkən və yox olma təhlükəsi ilə üz-üzə qalan kiçik ada dövlətləridir.

Pərvanə VƏLİYEVA,
COP29 Təşkilat Komitəsinin üzvü,
"Sağlamlığa Xidmət" İctimai Birliyinin icraçı direktoru.

Müasir dövrün çağırışları

fransının 29-cu sessiyası (COP29) kimi mötəbər tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı yekdil qərarın verilməsi beynəlxalq ictimaiyyətin ölkəmizə böyük hörmət və etimadının ifadəsidir.

Azərbaycanda "yaşıl enerji" istehsalının inkişaf perspektivləri regional və beynəlxalq əhəmiyyət daşıyan tədbirlərdə geniş müzakirə olunur. Məsələn, 2024-cü il martın 1-də Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclası keçirilib. Azərbaycan və Avropa İttifaqı daxil olmaqla 23 ölkə, 6 beynəlxalq təşkilat və 44 şirkətin təmsil olduğu tədbirdə "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlığa dair sənədlər imzalanıb. Bu gün Cənub Qaz Dəhlizi "yaşıl enerji" sahəsində vacib əməkdaşlıq platforması kimi çıxış edir.

İqlim dəyişmələri üzrə təhsilin məktəb

Qalıq yanacaqlardan tədricən günəş, külək, hidro və geotermal enerji kimi bərpaolunan enerji mənbələrinə keçid tükənməkdə olan yanacaqlara əsaslanan enerjiyi əvəz etməklə qlobal enerji təhlükəsizliyə mühüm töhfə verir. "Yaşıl enerji"yə keçid Azərbaycanın enerji siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Ölkənin enerji balansında "yaşıl enerji" mənbələrindən əldə edilən enerjinin payının getdikcə artırılmasına nail olmaq bu sahədə aparılan islahatların əsas məqsədlərindəndir. "Yaşıl enerji" sahəsinin inkişaf etdirilməsi, bununla bağlı institusional mexanizmlərin formalaşdırılması üçün zəruri normativ-hüquqi aktlar qəbul edilir ki, onların sırasında "Elektrik enerjisi istehsalında bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu mühüm yer tutur. Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar", Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power", Böyük Britaniyanın "BP" və digər xarici şirkətlərlə Azərbaycanda bərpaolunan enerji istehsalına dair müqavilələr imzalanıb və müvafiq tədbirlər həyata keçirilir.

Atmosferdən CO2-ni udmaq üçün ağac əkmək və meşələri bərpa etmək qlobal istiləşmə ilə mübarizədə ən təsirli silahdır. Ölkəmizdə ayrı-ayrı qurumlar tərəfindən kütləvi şəkildə ağacəkmə aksiyaları həyata keçirilir. Mövcud meşələrin qırılmasının qarşısının alınmasına nəzarət gücləndirilir. Dayanıqlı kənd təsərrüfatının təşviq edilməsi, torpaqdan düzgün istifadə olunması, deqradasiyasına yol verməmək üçün ciddi tədbirlər görülməlidir.

